

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

ตำรวจไทย หรือชื่ออย่างเป็นทางการว่า ตำรวจแห่งชาติ (อังกฤษ: Royal Thai Police) เป็น ตำรวจแห่งชาติของประเทศไทย ประกอบด้วย บรรดาเจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งเป็นส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง มีฐานะเป็นกรม และอยู่ใน บังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี มีหน้าที่ตรวจตรารักษาความสงบ จับกุม และปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมาย เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบอันใหญ่หลวงในการดูแลคุ้มครอง ให้เกิดความสงบสุขแก่พลเมืองของประเทศ (วิกิพีเดีย. ออนไลน์. 2559)

เมื่อพิจารณาบทบาทหน้าที่ตำรวจ ตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 ได้กำหนด อำนาจหน้าที่ตำรวจไว้ใน ลักษณะที่ 1 บททั่วไป มาตรา 6 สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นส่วนราชการ มีฐานะเป็นนิติบุคคลอยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี และมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ (วิกิพีเดีย. ออนไลน์. 2559)

1. หน้าที่ในการรักษาความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ
2. หน้าที่ในการดูแลควบคุมและกำกับการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจซึ่งปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
3. หน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา
4. หน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยของประชาชนและความมั่นคงของราชอาณาจักร
5. หน้าที่ในการปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของข้าราชการตำรวจหรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
6. หน้าที่ในการช่วยเหลือการพัฒนาประเทศตามที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย
7. หน้าที่ในการปฏิบัติการอื่นใดเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้การปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ตาม (1) (2) (3) (4) หรือ (5) เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้แล้วตำรวจไทยยังมีอำนาจหน้าที่ตามพหุัตินัย ตำรวจมีแนวทางในการประพฤติปฏิบัติหน้าที่ ตามประเพณีที่เป็นแบบอย่างคั้งนี้ ตำรวจมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง และมีอำนาจในการสอบสวน จับกุม คุมขัง ปราบปราม เป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ อำนาจเหล่านี้สามารถสร้างคุณและโทษได้เท่า ๆ กัน สุดแต่การใช้ ตำรวจทุกคนจึงจำเป็นต้องควบคุมจิตใจให้มั่นคง (วิกิพีเดีย. ออนไลน์. 2559)

จากการศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมาของตำรวจไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติหรือกรมตำรวจในอดีต เป็นหน่วยงานต้นทางของกระบวนการยุติธรรม อันประกอบด้วย ตำรวจ อัยการ ศาล และราชทัณฑ์ ด้วยภารกิจของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันปราบปรามอาชญากรรม แก้ไขปัญหาเสพติดให้โทษ ปัญหาสังคม การก่อการร้าย ฯลฯ นั้น จำเป็นต้องใช้ความรู้ความสามารถ สติปัญญา ความกล้าหาญเสียสละ ทุ่มเทศสรรพกำลัง หรือแม้กระทั่งต้องเอาชีวิตเข้าแลก เพื่อสร้างความสงบสุขให้กับสังคม ตลอดจนสร้างความมั่นใจต่อชีวิต ทรัพย์สินของประชาชน แทนที่จะได้รับคำชมเชย และเชิดชูเกียรติยศ สมกับความหมายของคำว่า “ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์” แต่การณ์กลับปรากฏว่าทัศนคติของประชาชนที่มีต่อภาพลักษณ์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้น ส่งผลตรงกันข้าม และออกมาในทางลบ กลายเป็น “ผู้พิฆาตสันติสุข” เนื่องจากมีกลุ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนน้อย สร้างความเสียหาย ด้วยการทุจริต ปฏิบัติหน้าที่มิชอบ ใช้อำนาจหน้าที่รังแก กลั่นแกล้งประชาชน ประพฤติดนเยียงโจร ยิ่งไปกว่านั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจบางคนมียศ และตำแหน่งหน้าที่การงานในระดับสูง กลับประพฤติดนเยียงเป็นจ้ข้า รับใช้นักการเมือง หรือผู้มีอิทธิพล ก้าจัดผู้ที่มีความคิดเห็นตรงกันข้าม ด้วยการฆ่าตัดตอน ฆ่าอำพรางคดี สร้างรอยต่างพริอย ทำให้เกียรติยศชื่อเสียงของเจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่ที่มุ่งมั่น สร้างความดีงาม ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ต้องพลอยเสื่อมเสียเกียรติยศ ชื่อเสียง และศักดิ์ศรีไปด้วย (“การปฏิรูปตำรวจในสถานการณ์สังคมปัจจุบัน,”. ออนไลน์. 2559)

ตำรวจภูธรจังหวัดจันทบุรี ได้ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.2460 โดยก่อตั้งเป็นสถานีตำรวจภูธรเมืองจันทบุรี มีหน้าที่รับผิดชอบพื้นที่ทั่วทั้งจังหวัดจันทบุรี ต่อมาเมื่อปี พ.ศ.2479 กรมตำรวจ ได้ปรับปรุงเปลี่ยนหน่วยงานในสังกัดใหม่ ได้ยกฐานะสถานีตำรวจภูธรเมืองจันทบุรี เป็นกองกำกับการตำรวจภูธรจังหวัดจันทบุรี พร้อมกับได้จัดตั้งสถานีตำรวจภูธรเพิ่มขึ้นทุกอำเภอ ที่ขึ้นการปกครองกับจังหวัดจันทบุรี ในขณะนั้น สำหรับสถานที่ตั้ง ที่ทำการสำนักงานของตำรวจภูธรจังหวัดจันทบุรีนั้น ในการก่อตั้งครั้งแรก ที่ทำการสำนักงานตั้งอยู่ที่ ถนนท่าหลวง (สี่แยกเรือนจำจังหวัดจันทบุรี) ตำบลวัดใหม่

อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี และได้ใช้บริเวณดังกล่าวเป็นที่ตั้งทำการสำนักงานตลอดมา จนถึงปี พ.ศ. 2543 จึงได้ย้ายมาตั้งอยู่ที่ ถนนรักศักดิ์มงคล ตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี สาเหตุที่ย้ายเนื่องมาจาก ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาในบริเวณที่ตั้งเดิมได้มีการก่อสร้างอาคารเพิ่มขึ้น เป็นจำนวนมาก ประกอบกับมีตำรวจหน่วยอื่น ๆ เช่น ตำรวจวิทยากร ตำรวจสันติบาล ได้ใช้เป็นที่ตั้งสำนักงานด้วย เป็นเหตุให้สถานที่มีความคับแคบ ประชาชนที่มาติดต่อราชการ ไม่ได้รับความสะดวกเท่าที่ควร สถานที่ตั้งสำนักงานแห่งใหม่นี้ เดิมเป็นที่ทำการของสำนักงานขนส่งจังหวัดจันทบุรี ซึ่งเมื่อปี พ.ศ. 2541 พล.ต.ต.พยุง ตรงสวัสดิ์ อดีต ผบก.ภ.จว.จันทบุรี ได้ย้ายสำนักงาน ไปอยู่ที่ ศูนย์ราชการของจังหวัดจันทบุรีแห่งใหม่ ที่ทุ่งพลองใต้ ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงได้ขอใช้อาคาร สำนักงานกับกรมธนารักษ์ และกรมธนารักษ์ ได้อนุญาต เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2542 ตั้งแต่ปี พ.ศ.2547 เป็นต้นมา ตำรวจภูธรจังหวัดจันทบุรี โดย พล.ต.ต.ณรงค์ ธิวาพานิช ผบก.ภ.จว.จันทบุรี ได้ดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซม และพัฒนาที่ทำการ อาทิ ห้องประชุม ภ.จว.จันทบุรี ห้องเทคโนโลยีสารสนเทศ และติดตั้งระบบ Internet และระบบ Lan ในตำรวจภูธร จังหวัดจันทบุรี ตลอดจนทุก สภ.๑ ในสังกัด ทำให้สามารถรับส่งข้อมูลข่าวสารทาง Internet ได้ อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ นับว่า ทันทต่อเหตุการณ์ มาจนถึงปัจจุบันนี้ (ตำรวจภูธรจันทบุรี. ออนไลน์. 2559)

จากอดีตถึงปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าการปฏิบัติหน้าที่ภายใต้บทบาทตามกฎหมายของตำรวจไทยที่ถูกมองจากสายตาประชาชนมักจะถูกมองในแง่ลบภาพลักษณ์ในเชิงลบเป็นส่วนใหญ่ เช่น การเรียกรับสินบนเพื่อวิ่งเต้นคดี การเป็นมาเฟียเก็บส่วย และการใช้อิทธิพลอำนาจนอกเหนืออำนาจหน้าที่ เป็นต้น ในทัศนะของผู้วิจัย เห็นว่า ข้อตำหนิดังกล่าวเป็นเพียงความเห็นส่วนบุคคลเท่านั้น เนื่องจากมีปัจจัยหลายอย่างที่ทำให้คนมักใช้อคติส่วนบุคคลในการวิพากษ์สังคม จนบางครั้งนำมาซึ่งความน้อยเนื้อต่ำใจจากเจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติหน้าที่เป็นกลาง และเที่ยงธรรม การจะตอบโจทย์ปัญหาวิจัยหลักที่ว่า ประชาชนมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับภาพลักษณ์ในการทำงานของตำรวจ เป็นคำถามที่โหยหาคำตอบ และในสายตาประชาชนอยากให้ตำรวจปฏิบัติตนเช่นไร จึงเป็นคำถามวิจัยหลักที่นำไปสู่การเป็น โจทย์วิจัยสำหรับกรณีนี้ ด้วยเหตุผลดังกล่าวในฐานะผู้วิจัยเป็นข้าราชการตำรวจที่ประจำอยู่ในจังหวัดจันทบุรี จึงสนใจทำการศึกษาเรื่อง ภาพลักษณ์ของตำรวจปัจจุบันในสายตาของประชาชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี นี้ขึ้นมาเนื่องจากจังหวัดจันทบุรีเป็นจังหวัดสำคัญ

แห่งหนึ่งในพื้นที่ชายฝั่งตะวันออก เป็นพื้นที่ที่มีความเจริญด้านเศรษฐกิจ มีแหล่งอัญมณี มีการค้าขายผลไม้ส่งออก มีแหล่งท่องเที่ยวมากมาย เช่น ทะเล น้ำตก ภูเขา มีประชากรแฝงเป็นจำนวนมากจึงทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ หรือเกิดการกระทำผิดขึ้น ตำรวจจึงมีบทบาทเกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรงที่สามารถให้คุณและให้โทษได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งถ้าหากไม่ได้รับการศึกษาข้อมูลอย่างลุ่มลึกและตรงประเด็นแล้วย่อมนำมาซึ่งปัญหาความเดือดร้อนได้ในอนาคตข้างหน้า ผู้วิจัยจึงสนใจทำการศึกษาซึ่งเป็นการศึกษาถึงภาพลักษณ์ตำรวจในปัจจุบัน โดยผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำเสนอต่อผู้บังคับบัญชาเพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขภาพลักษณ์ตำรวจให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาพลักษณ์ของตำรวจปัจจุบันในสายตาของประชาชน ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนเพื่อปรับปรุงภาพลักษณ์ของตำรวจปัจจุบัน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ จะทำการศึกษาภาพลักษณ์ของตำรวจปัจจุบันในสายตาของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ทั้งนี้ผู้วิจัยจะได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาครั้งนี้จะทำการศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี จำนวน 11 ตำบล ได้แก่ 1) ตำบลจันทนิมิต 2) ตำบลเมืองท่าช้าง 3) ตำบลพลับพลานารายณ์ 4) ตำบลหนองบัว 5) ตำบลคลองนารายณ์ 6) ตำบลเกาะขวาง 7) ตำบลคมบาง 8) ตำบลเสด็จ 9) ตำบลพลับพลา 10) ตำบลท่าช้าง และ 11) ตำบลบางกะจะ

2. ขอบเขตด้านระยะเวลา

งานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2558 จนถึง พ.ศ. 2559

3. ขอบเขตด้านประชากร

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
ในอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี จำนวน 94,225 คน (งานทะเบียนราษฎร อำเภอเมืองจันทบุรี. 2559 : 3)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. คาดว่าผลการวิจัยนี้จะเป็นแนวทางสำหรับกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดจันทบุรี
ในการวางแผนนโยบายรับรู้ถึงปัญหาภาพลักษณ์ตำรวจในสายตาประชาชน
2. คาดว่าผลการวิจัยนี้สามารถนำผลการศึกษาไปปรับปรุง แก้ไขภาพลักษณ์ตำรวจให้
สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ตำรวจ หมายถึง ข้าราชการตำรวจผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสถานีตำรวจภูธรเมือง จังหวัดจันทบุรี
ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ทุกเพศ ทุกอาชีพ
ทุกการศึกษา และได้รับการบริการจากตำรวจของสถานีตำรวจภูธรเมือง จังหวัดจันทบุรี

ภาพลักษณ์ หมายถึง ภาพที่เกิดขึ้นในจิตใจของบุคคลตามความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตำรวจ
ปัจจุบัน (พ.ศ.2559) ในสายตาของประชาชนเขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ภาพที่เกิดขึ้นในจิตใจนี้
อาจจะเป็นผลมาจากการได้รับประสบการณ์โดยตรงหรือประสบการณ์ทางอ้อมที่บุคคลนั้นรับรู้มา

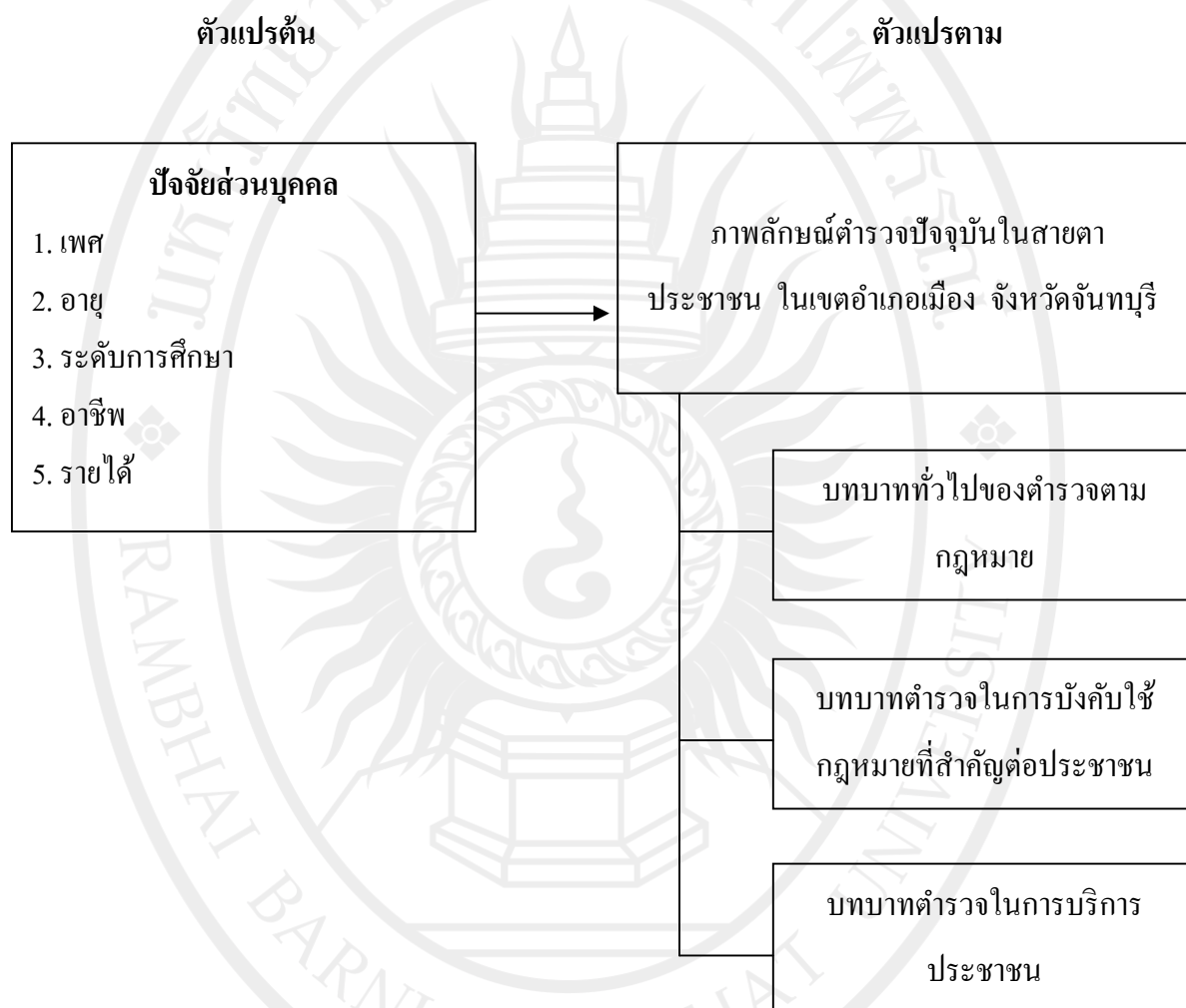
บทบาททั่วไปของตำรวจตามกฎหมาย หมายถึง ภาระหน้าที่ของตำรวจในเขตอำเภอเมือง
จังหวัดจันทบุรี ที่กฎหมายกำหนดขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบ
เรียบร้อยในเขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

บทบาทตำรวจในการบังคับใช้กฎหมายที่สำคัญต่อประชาชน หมายถึง ภาระหน้าที่ของตำรวจ
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ใช้วิธีบังคับ ลงโทษต่อประชาชนผู้ทำผิดกฎหมาย

บทบาทตำรวจในการบริการประชาชน หมายถึง ภาระหน้าที่ของตำรวจในเขตอำเภอเมือง
จังหวัดจันทบุรี มีความรู้ความชำนาญในงาน มีความกระตือรือร้นในการให้บริการ การให้บริการ
อย่างเท่าเทียมกัน ให้คำแนะนำและอธิบายข้อสงสัยแก่ประชาชน และมีความสุภาพอ่อน โยนกับ
ประชาชนผู้มาใช้บริการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง เรื่องภาพลักษณ์ของตำรวจปัจจุบันในสายตาของประชาชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ผู้ศึกษาได้นำมาสร้างกรอบแนวคิดในการศึกษาไว้ ดังภาพประกอบที่ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี